

سرطان گردن رحم

سرطان دهانه رحم یکی از شایعترین سرطانهای دستگاه تناسلی زنانه است که در نتیجه رشد غیر قابل کنترل (کنترل نشده) سلولهای دهانه رحم ایجاد می شود. این سرطان به راحتی در مراحل اولیه قابل تشخیص و درمان کامل است اما در صورتی که تشخیص آن به تأخیر افتد، درمان مشکل و گاهی ناموفق خواهد بود.

سرطان گردن رحم یک علت عمده مرگ ناشی از سرطان در میان زنان در سطح جهان می باشد و تقریباً ۵۰۰۰۰۰ مورد جدید به صورت سالانه روی می دهد . خطر بروز آن در شرایط جغرافیایی مختلف فرق می کند . (از ۵,۳ درصد در کلمبیا که شایع ترین سرطان در زنان است تا ۰,۴ درصد در فلسطین اشغالی) بر اساس گزارش کشوری ثبت سرطان در سال ۱۳۸۵ سرطان گردن رحم از نظر شیوع رتبه هشتم را داراست . (با شیوع ۲,۹۷ درصد)

علل و عوامل خطر : اگرچه علت دقیق بروز این نوع سرطان شناخته شده نیست اما واضح است که یک سری عوامل، خطر ابتلا به بیماری را افزایش می دهد از جمله :

- ۱- شروع نزدیکی در سنین پائین (ازدواج در سنین کمتر از ۱۶ سال)
- ۲- آلودگی با ویروس پاپیلوما ی انسانی (ویروس مولد زگیل دستگاه تناسلی)
- ۳- ضعف سیستم ایمنی مثل بیمارانی که داروهای سرکوب کننده سیستم ایمنی مصرف می کنند یا به ایدز مبتلا هستند
- ۴- مصرف سیگار
- ۵- داشتن شریک های جنسی متعدد در طول عمر (چندین نوبت ازدواج)
- ۶- نژاد
- ۷- استفاده از ضد حاملگی ها

۸- افزایش تعداد زایمان ها

سن شیوع: سن متوسط هنگام تشخیص سرطان دهانه رحم ۵۲ سالگی است و توزیع موارد دارای دو حداکثر در ۳۹-۳۵ سالگی و ۶۴-۶۰ سالگی است .

علائم و نشانه ها : بدخیمی دهانه رحم در مراحل ابتدائی بدون علامت است و معمولاً در پاپ اسمیر کشف می شود به همین دلیل است که پاپ اسمیر برای همه برای خانها پس از شروع فعالیت جنسی توصیه می شود .

وجود علائم بالینی زیر در یک خانم در سنین باروری می تواند هشدار دال بر مراحل پیشرفته سرطان دهانه رحم باشد:

۱- خونریزی نامنظم بین سیکل‌های قاعدگی به صورت لکه بینی، ترشح آغشته به خون، خونریزی خفیف و ظهور خون پس از ادرار کردن

۲- خونریزی بعد از نزدیکی و درد در خلال مقاربت

۳- درد لگنی و ترشح خونی بدبو

۴- وجود زخمهای گل کلمی شکل در دهانه رحم

۵- افزایش ترشحات ناحیه تناسلی

۶- خونریزی تناسلی بعد از یائسگی

۷- طولانی شدن دوره های قاعدگی با خونریزی بیشتر

تشخیص : معاینه لگن و پاپ اسمیر بهترین راه تشخیص هستند. از زمان استفاده وسیع از تست پاپ اسمیر از دهه ۱۹۵۰ میزان بروز سرطان مهاجم گردن رحم و مرگ ناشی از آن کاهش یافته است .

پاپ اسمیر یک تست غربالگری برای تشخیص سرطان دهانه رحم است که به تشخیص بموقع و در نتیجه درمان مناسب و موفقیت آمیز سرطان دهانه رحم کمک می کند. این آزمایش در کلیه خانمهای ازدواج کرده اعم از همسر دار، مطلقه و بیوه که در سنین باروری می باشند توصیه می شود . در این آزمایش ساده قسمتی از ترشحات دهانه رحم (سلولهای دهانه رحم) برداشته شده و مورد آزمایش قرار می گیرد ؛ در صورتی که در سه سال متوالی نتیجه پاپ اسمیر طبیعی باشد ، توالی زمانی انجام پاپ اسمیر به هر سه سال یکبار تغییر می یابد ؛ اما اگر نتیجه پاپ اسمیر غیر طبیعی باشد پزشک ممکن است از وسیله مخصوصی به اسم کولپوسکوپ برای معاینه دقیق تر دهانه رحم استفاده کند (در صورت لزوم نمونه برداری انجام می شود).

نکات مهم در انجام آزمایش پاپ اسمیر :

۱- انجام پاپ اسمیر نباید حین قاعدگی باشد.

۲- بهتر است این تست در فاصله روزهای ۱۸-۱۲ سیکل قاعدگی انجام شود.

۳- حداقل ۲۴-۱۲ ساعت قبل از انجام آزمایش پاپ اسمیر بیمار نباید از پمادهای واژینال استفاده کرده باشد.

۴- ۲۴ ساعت قبل از انجام آزمایش بایستی از نزدیکی کردن خودداری نماید.

درمان : سرطان پیشرفته ممکن است به وسیله جراحی ، رادیو تراپی ، شیمی درمانی یا ترکیبی از این موارد ، درمان شود .معمولا در عمل جراحی کل رحم برداشته می شود که به آن هیستریکتومی می گویند در بعضی از موارد ممکن است قسمتی از ناحیه تناسلی و تخمدانها هم برداشته شوند .

در مواردی که سرطان در مراحل اولیه قرار دارد فقط قطعه ای از بافت دهانه رحم که مشکل دارد برداشته می شود .از لیزر و فریز کردن هم برای از بین بردن بافت سرطانی استفاده می شود .

پیش آگهی : در صورتی که تشخیص به موقع صورت گیرد و درمان آغاز شود ، سرطان به خوبی قابل کنترل است اما در صورت عدم درمان ، سرطان به نواحی اطراف مثل غدد لنفاوی و بافت های نزدیک به لگن منتشر می شود .

منبع : بیماری های زنان و زایمان دنفورث . ترجمه دکتر خسرو سبحانیان و همکاران . جلد دوم سال ۲۰۰۳